

BESLUIT

Nummer 104186 / 33

Betreft zaak: **Besluit tot vaststelling van het tarief ter uitvoering van de kwaliteitsconversietaak ingevolge artikel 82, vijfde lid van de Gaswet per 1 januari 2013 voor Gasunie Transport Services B.V.**

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Achtergrond	2
3	Juridisch Kader.....	4
4	Procedure.....	6
5	Behandeling van reacties.....	7
6	Beoordeling tarievenvoorstel.....	10
	6.1 Basistarief 2013.....	11
	6.2 Structurele correcties.....	12
	6.3 Incidentele correcties.....	12
	6.4 Conclusie beoordeling tarievenvoorstel	16
7	Dictum.....	17

Bijlage 1: Tarieven 2013

1 Inleiding

1. Met dit besluit geeft de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (hierna: de Raad) uitvoering aan artikel 82, vijfde lid van de Gaswet. Op grond hiervan stelt de Raad de tarieven, die de netbeheerder van het landelijk gastransportnet¹ in rekening brengt voor de uitvoering van de wettelijke taken, jaarlijks vast.
2. Onderhavig besluit betreft de vaststelling van het tarief ter uitvoering van de kwaliteitsconversietaak (artikel 10a, eerste lid, onderdeel c, van de Gaswet).
3. De aan dit besluit toegevoegde bijlage maakt integraal onderdeel uit van dit besluit.
4. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2013.

2 Achtergrond

Beheer van het landelijk gastransportnet

5. De Raad houdt onafhankelijk toezicht op de gasmarkt met als doel deze markt zo effectief mogelijk te laten werken. De gasmarkt bestaat uit de segmenten productie, handel, levering en transport van elektriciteit. Bij productie, handel en levering van gas is sprake van een vrije markt. Voor de bijbehorende diensten op deze segmenten kunnen handelaren, zakelijke gebruikers en consumenten zelf bepalen met welk bedrijf zij een contract willen afsluiten. Bij het transport van gas is dit niet het geval. Degenen die gebruik willen maken van de transportcapaciteit van een bepaald net kunnen niet zelf bepalen door welk bedrijf zij het transport willen laten verrichten. Zij zijn gebonden aan de netbeheerder die het net beheert waarvan zij gebruik willen maken.
6. Degene aan wie een gastransportnet toebehoort, is ingevolge artikel 2, eerste lid van de Gaswet verplicht voor het beheer van dat net een of meer naamloze of besloten vennootschappen als netbeheerder aan te wijzen. De aanwijzing van een netbeheerder behoeft ingevolge artikel 4, tweede lid van de Gaswet instemming van de Minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (hierna: de Minister). Gasunie Transport Services B.V. (hierna: GTS) is aangewezen als beheerder van het landelijk gastransportnet. De

---

¹ Ingevolge artikel 1, eerste lid, onderdeel d van de Gaswet is een gastransportnet gedefinieerd als: niet tot een gasproductienet behorende, met elkaar verbonden leidingen of hulpmiddelen bestemd of gebruikt voor het transport van gas, met inbegrip van hulpmiddelen en installaties waarmee ondersteunende diensten voor dat transport worden verricht, niet zijnde een directe leiding, behoudens voor zover deze leidingen en hulpmiddelen gelegen zijn binnen de installatie van de afnemer.

meeste afnemers zijn echter niet op dit landelijke gastransportnet aangesloten, maar op een fijnmazig gasdistributienet met een regionaal karakter.

7. In de Gaswet zijn de beheertaken voor de landelijk netbeheerder vastgelegd (hierna: netbeheertaken). De landelijk netbeheerder heeft onder meer als taak om zijn gastransportnet op economische voorwaarden in werking te hebben, te onderhouden en te ontwikkelen op een wijze die de veiligheid, doelmatigheid en betrouwbaarheid van dat gastransportnet en van het transport van gas waarborgt en het milieu ontziet. Daarnaast heeft hij onder meer als taak om voorzieningen te treffen in verband met de leveringszekerheid en het in evenwicht houden van het door hem beheerde gastransportnet. Voor de landelijk netbeheerder is het van belang dat de efficiënte kosten die hij maakt om te voldoen aan de wettelijke netbeheertaken terugverdiend kunnen worden. Als hij de noodzakelijke kosten (inclusief een redelijk rendement) vergoed krijgt komt de kwaliteit, en daarmee de leveringszekerheid van gas, niet in gevaar. Dit gebeurt uiteindelijk via de transporttarieven.
8. GTS ondervindt bij het beheer van het landelijk transportnet geen concurrentie van andere netbeheerders. Het ontbreken van directe concurrenten zou ertoe kunnen leiden dat hij onvoldoende doelmatig werkt, te hoge tarieven hanteert of tussen verschillende typen afnemers gaat discrimineren. De afnemers worden in dergelijke gevallen benadeeld. Afnemers zijn daarom gebaat bij een bevordering van de doelmatigheid van de bedrijfsvoering en de meest doelmatige kwaliteit van het transport. Hieronder valt ook dat de landelijk netbeheerder in ieder geval geen rendement behaalt dat hoger is dan in het economische verkeer gebruikelijk.
9. De wetgever heeft de Raad daarom belast met de taak om een reguleringsystematiek vast te stellen waarmee netbeheerders, zoals de Minister aangeeft in zijn doelstellingen, "*een prikkel krijgen om net zo doelmatig te handelen als bedrijven op een markt met concurrentie*"². Indien dit het geval is resulteert dit naar het oordeel van de Raad in een optimale balans tussen prijs en kwaliteit van de geleverde diensten. Met de vaststelling van een reguleringsystematiek (methodebesluit) reguleert de Raad dus het gedrag van de landelijk netbeheerder GTS die zich feitelijk in een monopolioïde situatie bevindt. Met het oog op de eerder genoemde doelstellingen beoogt de Raad bij de vaststelling van deze reguleringsystematiek een optimale balans te vinden tussen de belangen van de diverse betrokkenen. De toepassing van de vastgestelde reguleringsystematiek leidt uiteindelijk tot een korting ter bevordering van de doelmatige bedrijfsvoering³ (hierna tevens: *x-factor*). De *x-factor* leidt op haar beurt weer tot de tarieven die GTS mag berekenen voor kwaliteitsconversie.

---

² Vergelijk kamerstukken II 2002/03, 28 174, nr. 28, p. 13.

³ Ingevolge artikel 82, vierde lid van de Gaswet.

3 Juridisch Kader

Van methodebesluit en het x-factorbesluit ...

10. Jaarlijks stelt de Raad in afzonderlijke tariefbesluiten de tarieven vast die GTS voor de uitvoering van wettelijke taken in rekening mag brengen. De Raad vindt het belangrijk om inzichtelijk te maken hoe deze tarieven voortvloeien uit de methode van regulering en de toepassing van de x-factor. De Raad hecht hier aan omdat deze besluiten onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden.

11. De Raad heeft de methode van regulering voor elke taak genoemd in artikel 10 en 10a, eerste lid, onder b en c van de Gaswet vastgelegd in drie methodebesluiten. Deze drie methoden van regulering voor de periode van 1 januari 2010 tot en met 31 december 2013 (hierna: reguleringsperiode) zijn vastgelegd in de besluiten van 11 oktober 2011⁴ (hierna: de methodebesluiten). De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 82, tweede lid van de Gaswet: *“Voor elke taak van de netbeheerder van het landelijk gastransportnet, bedoeld in het eerste lid, stelt de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit de methode van regulering vast, voor een periode van ten minste drie en ten hoogste vijf jaar, na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en met representatieve organisaties van partijen op de gasmarkt en met inachtneming van het belang dat de doelmatigheid van de bedrijfsvoering op de meest doelmatige kwaliteit van de uitvoering van deze taken worden bevorderd.”*

12. Vervolgens heeft de Raad de methode uit het methodebesluiten toegepast om de hoogte van de x-factoren voor GTS vast te stellen. Voor deze reguleringsperiode zijn de x-factoren vastgesteld in de besluiten van 11 oktober 2011⁵. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 82, vierde lid van de Gaswet: *“De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit stelt na overleg met de gezamenlijke netbeheerders en met representatieve organisaties een doelmatigheidskorting vast. Dit besluit geldt voor dezelfde periode als het besluit op grond van het tweede lid. De doelmatigheidskorting heeft tot doel om een doelmatige bedrijfsvoering te bevorderen.”*

Via het tarievenvoorstel...

13. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet zendt jaarlijks aan de Raad een voorstel voor de tarieven die de netbeheerder in rekening mag brengen voor de uitvoering van haar wettelijke taken. Daarbij neemt de netbeheerder van het landelijk gastransportnet de tariefstructuren zoals vastgelegd in de Tariefcode Gas in acht. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 82, derde lid van de Gaswet: *“-3. De netbeheerder van het landelijk gastransportnet zendt jaarlijks voor 1 september aan de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit een voorstel voor de tarieven voor uitvoering van*

---

⁴ Met de kenmerken 103794/332, 103794/333 en 103794/334.

⁵ Met de kenmerken 103796/87 en 103796/88.

de taken genoemd in de artikelen 10 en 10a, met inachtneming van de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 12f of 12g en met inachtneming van de gemaakte kosten voor investeringen, bedoeld in artikel 39^e, 39f, derde lid, of 54a, derde lid, voor zover deze kosten als doelmatig zijn beoordeeld door de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit.“

Naar het tarievenbesluit

14. De Raad stelt jaarlijks de tarieven die de netbeheerder van het landelijk gastransportnet in rekening zal brengen voor de uitvoering van haar wettelijke taken vast. Indien bij eerder vastgestelde tarieven gebruik is gemaakt van onjuiste of onvolledige gegevens kan de Raad een correctie toepassen. De wettelijke grondslag voor de vaststelling van de tarieven is artikel 82, vijfde en achtste lid van de Gaswet:

“-5. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit stelt jaarlijks de tarieven vast die kunnen verschillen voor de onderscheiden tariefdragers.

-8. Artikel 81c, tweede en zesde lid [bedoeld is vijfde lid], zijn van overeenkomstige toepassing.”

15. De wettelijke grondslag voor het toepassen van bovengenoemde correctie biedt artikel 81c, tweede en vijfde lid van de Gaswet:

“-2. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit kan de tarieven die zullen gelden in het jaar t corrigeren, indien de tarieven die golden in dat jaar of de jaren voorafgaand aan het jaar t:

a. bij rechterlijke uitspraak of met toepassing van artikel 6:19 van de Algemene wet bestuursrecht zijn gewijzigd;

b. zijn vastgesteld met inachtneming van onjuiste of onvolledige gegevens en de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit, indien hij de beschikking had over juiste of volledige gegevens, tarieven zou hebben vastgesteld die in aanmerkelijke mate zouden afwijken van de vastgestelde tarieven;

c. zijn vastgesteld met gebruikmaking van geschatte gegevens en de feitelijke gegevens daarvan afwijken.

d. zijn vastgesteld met gebruikmaking van gegevens omtrent kosten voor bepaalde diensten, terwijl netbeheerders die diensten in het jaar t of een gedeelte van jaar t niet hebben geleverd of voor die diensten geen of minder kosten hebben gemaakt.

-5. Indien een besluit op grond van artikel 81, eerste lid, of 81a, eerste lid, bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak is vernietigd of bij een onherroepelijk besluit op bezwaar is herroepen, herberekent de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit de tarieven, bedoeld in het eerste lid, met toepassing van de met inachtneming van die uitspraak of dat besluit op bezwaar gecorrigeerde methode onderscheidenlijk gecorrigeerde doelmatigheidskorting, kwaliteitsterm of rekenvolume, en verdisconteert hij de uitkomsten van deze herberekening in de eerstvolgende op grond van het eerste lid vast te stellen tarieven. Daarbij worden deze herberekening en de wijze waarop de uitkomsten daarvan in de tarieven zijn verdisconteerd separaat weergegeven.”

16. De tarieven gelden voor de periode van inwerkingtreding tot 1 januari van het jaar volgend op inwerkingtreding ingevolge artikel 82, zevende lid van de Gaswet:
“-7. De vastgestelde tarieven treden in werking op een door de raad van bestuur van de mededingingsautoriteit te bepalen datum en gelden tot de datum inwerkingtreding van het besluit tot vaststelling van de tarieven voor het volgende jaar.”

4 Procedure

17. Met de methodebesluiten van 11 oktober 2011 heeft de Raad op grond van artikel 82, tweede lid van de Gaswet voor de kwaliteitsconversietaak de methode van regulering vastgesteld voor de periode 1 januari 2010 tot en met 31 december 2013.
18. Met het x-factorbesluit van 11 oktober 2011 heeft de Raad op grond van artikel 82, vierde lid van de Gaswet voor de kwaliteitsconversietaak de doelmatigheidskorting vastgesteld voor de periode 1 januari 2010 tot en met 31 december 2013. De hoogte van de doelmatigheidskorting bedraagt 3,3%.
19. Aan de hand van artikel 81b, eerste lid, onderdeel b van de Gaswet, heeft de Raad met gebruikmaking van de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek de hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2013 berekend uit het quotiënt van deze prijsindex, gepubliceerd in de vierde maand voorafgaand aan het jaar t, en van deze prijsindex, gepubliceerd in de zestiende maand voorafgaand aan het jaar t, zoals deze maandelijks wordt vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek. De hoogte van de relatieve wijziging van de consumentenprijsindex voor het jaar 2013 bedraagt 2,3%.
20. Bij brief van 24 juli 2012⁶ heeft de Raad – op verzoek van GTS – tot 1 oktober 2012 uitstel verleend voor het indienen van het tarievenvoorstel, bedoeld in artikel 82, derde lid Gaswet. Op 30 september 2012 heeft de Raad het tarievenvoorstel voor het jaar 2013 van GTS ontvangen.
21. Op 4 oktober 2012 heeft de Raad het tarievenvoorstel voor twee weken ter inzage gelegd. Tevens is deze op de website van de NMa gepubliceerd (www.nma.nl). Hiervan is op 4 oktober 2012 melding gemaakt in de Staatscourant⁷. Gedurende de termijn van de terinzagelegging, die eindigde op 18 oktober 2012, heeft de Raad belanghebbenden in de gelegenheid gesteld een reactie op het tarievenvoorstel in te dienen.

---

⁶ Met kenmerk 104186/2.B1464.

⁷ Staatscourant van 4 oktober 2012, nr. 20141.

22. De Raad heeft van drie partijen, TAQA Energy, de Vereniging Gasopslag Nederland en Energie Nederland, reacties ontvangen naar aanleiding van de terinzagelegging van het tarievenvoorstel. Deze reacties worden behandeld in hoofdstuk 5.
23. Na ontvangst van het tarievenvoorstel heeft de Raad aanvullende vragen gesteld over ondermeer de controleverklaring, de marktfaciliterende activiteiten en de uitbreidingsinvesteringen. GTS heeft deze vragen naar tevredenheid van de Raad beantwoord.
24. Op 13 november 2012 heeft de Raad de aangepaste tariefberekeningen naar GTS gestuurd voor een controle op feitelijke onjuistheden. GTS heeft hier op 30 november 2012 op gereageerd.
25. Op 29 november 2012 heeft GTS de Raad mondeling laten weten in haar tariefvoorstel ten aanzien van investeringen te hebben gerekend met een reële WACC als bouwrente, waar GTS een nominale WACC meent toe te moeten passen. Op 4 december 2012 heeft GTS de Raad per e-mail hierover geïnformeerd. Op 11 december 2012 heeft GTS de Raad hierover per brief geïnformeerd.
26. Op 11 december 2012 heeft de Raad het rapport van Jacobs Consultancy (hierna: Jacobs) met de doelmatigheidsbeoordeling van de uitbreidingsinvestering Stikstofbuffer Heiligerlee ontvangen.

5 Behandeling van reacties

27. De Raad heeft van drie verschillende partijen een reactie ontvangen naar aanleiding van de terinzagelegging van het tariefvoorstel van GTS. Van de terinzagelegging is melding gedaan in de Staatscourant.⁸
28. De Raad merkt op dat de gewezen terinzagelegging geen zienswijzenprocedure in de zin van Afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) betreft. Het feit dat een reactie hieronder inhoudelijk wordt behandeld impliceert dan ook niets over eventuele belanghebbendheid in de zin van artikel 1:2 Awb van een partij bij onderhavig tariefbesluit.
29. De Raad heeft schriftelijke reacties ontvangen van Energie-Nederland, Vereniging Gasopslag Nederland en TAQA Energy B.V..

---

⁸ Staatscourant, 4 oktober 2011, nr. 20141.

Openbaar

30. De Raad heeft deze ingebrachte reacties per onderwerp geclusterd, samengevat en genummerd. Per reactie wordt eerst de inhoud uiteengezet en vervolgens de wijze waarop de Raad deze al dan niet heeft verwerkt in onderhavig tariefbesluit.

Reactie 1: “Tariefvoorstel gebaseerd op besluiten waartegen beroep is aangetekend”.

31. Energie-Nederland merkt op dat er beroep is aangetekend tegen het methodebesluit kwaliteitsconversie, dat mede de basis vormt voor onderhavig tariefbesluit.

Reactie

32. De Raad merkt op dat bij de vaststelling van het tariefbesluit niet wordt geoordeeld over beroepen tegen onderliggende besluiten. Overigens zijn de beroepen tegen onderliggende besluiten inmiddels door het College van Beroep voor het bedrijfsleven ongegrond verklaard.⁹

Conclusie

33. De Raad ziet geen reden deze reactie in zijn beoordeling van het tariefvoorstel te betrekken.

Reactie 2: “Zijn rekenvolumes voor verrekening en bepaling tarieven 2012 gelijk?”

34. Energie-Nederland stelt de vraag of de genoemde geschatte verkoop, die GTS voorstelt te gebruiken voor de verrekening in 2012, hetzelfde rekenvolume betreft als het rekenvolume dat gebruikt werd om de tarieven voor 2012 te bepalen.

Reactie

35. De Raad merkt op dat GTS in haar tarievenvoorstel voor het berekenen van het tariefffect van de ‘verrekening verleden’ afwijkt van de methode zoals vastgelegd in de methodebesluiten en het tariefbesluit 2012. Zij stelt voor om voor de berekening van het tariefffect van de verrekening uit te gaan van andere rekenvolumes dan ten aanzien van de andere opslagen. In onderhavig tarievenbesluit hanteert de Raad echter als uitgangspunt dat er één rekenvolume is, namelijk het rekenvolume dat in het tariefbesluit wordt gebruikt.

Conclusie

36. De Raad gaat in de beoordeling van het tariefvoorstel van GTS uit van één rekenvolume.

Reactie 3: “Hoe verhoudt (een eventuele) nacalculatie voor gerealiseerde volumes zich tot tariefregulering waarbij inherent een volumerisico hoort?”

37. Energie-Nederland stelt de vraag hoe een aanpassing van de rekenvolumes naar aanleiding van realisaties dan wel schattingen past in een systeem van tariefregulering, dat inherent volumerisico met zich meebrengt.

---

⁹ Uitspraak van het CBb van 8 november 2012, LJN: BY2307.

Openbaar

38. TAQA Energy en de Vereniging Gasopslag Nederland vragen de Raad om te onderbouwen of het voorstel om de toegepaste geschatte gegevens aan te passen op grond van artikel 81c van de Gaswet zal worden ondersteund.

Reactie

39. De Raad gaat hier in paragraaf 6.3 op in. De Raad ziet, gegeven de tariefregulering waaraan GTS onderhevig is zoals vastgelegd in de methodebesluiten, geen reden om na te calculeren voor gerealiseerde volumes.

Conclusie

40. De Raad gaat niet mee in het voorstel van GTS om ten aanzien van de verrekening na te calculeren voor gerealiseerde volumes.

Reactie 4: "Hoe kan een toename van afgezette volumes leiden tot verhoging van de tarieven?"

41. Energie-Nederland merkt op dat het niet voor de hand lijkt te liggen dat een stijging van de afgezette volumes leidt tot een verhoging van de tarieven.

Reactie

42. In principe is het zo dat de omzet van een bedrijf stijgt wanneer, gegeven dezelfde prijs, de afzet stijgt. In het onderhavige geval is het echter zo dat de tarieven dalen als gevolg van de verrekening, waardoor de omzet door volumestijging minder stijgt dan wanneer er geen verrekening plaats zou hebben gevonden. Dit verschil in omzetstijging wil GTS, conform haar tarievenvoorstel, corrigeren in het verrekeningsbedrag. De Raad neemt dit voorstel van GTS niet over. De Raad gaat daar in paragraaf 6.3 nader op in.

Conclusie

43. De Raad gaat niet mee met het voorstel van GTS om de verrekening na te calculeren, wat een tariefverhoging tot gevolg zou hebben, naar aanleiding van gestegen volumes.

Reactie 5: "Voor netwerkpunten die verbonden zijn met gasopslagen dienen lagere transporttarieven te worden geïntroduceerd"

44. De Vereniging Gasopslag Nederland verzoekt de NMa in het Tariefbesluit 2013 uitvoering te geven aan het bepaalde in artikel 13 van de Verordening door specifiek lagere transporttarieven voor netwerkpunten die verbonden zijn met de gasopslagen te introduceren.
45. TAQA Energy voert ook aan dat artikel 13 van de Verordening eisen stelt waaraan de entry en exit tarieven moeten voldoen en dat dit zich dient te vertalen in specifieke en lagere tarieven voor gasopslagen.

Reactie

46. De Raad is van oordeel dat artikel 13 van de Verordening niet evident noopt tot specifieke, lagere tarieven voor gasopslagen. Op grond van artikel 82 lid 3 van de Gaswet dient het tariefvoorstel van GTS ter uitvoering van de taken genoemd in artikel 10 en 10a van de Gaswet voorts te worden ingediend met inachtneming van de tariefstructuren vastgesteld op grond van artikel 12f of 12g van de Gaswet. De vigerende tariefstructuren voorzien niet in de mogelijkheid om voor netwerkpunten die verbonden zijn met de gasopslagen specifieke transporttarieven vast te stellen. Ook het vigerende methodebesluit biedt hiertoe geen ruimte.

Conclusie

47. De Raad gaat niet mee in de voorstellen van Vereniging Gasopslag Nederland en TAQA Energy.

6 Beoordeling tarievenvoorstel

48. De Raad heeft het ontvangen tarievenvoorstel beoordeeld aan de hand van artikel 82, derde lid van de Gaswet, hetgeen tevens toetsing aan de TarievenCode Gas inhoudt. Daarnaast heeft de Raad het voorstel getoetst aan de methode van regulering als vastgelegd in het methodebesluiten en de daarop gebaseerde doelmatigheidskortingen.
49. In de beoordeling van het voorstel van het tarief voor kwaliteitsconversie doorloopt de Raad een aantal stappen. Op basis van het tarief 2012 (exclusief correcties) controleert de Raad of het tarief zoals voorgesteld door GTS is gedaald met $cpi - x$ -factor. Vervolgens toetst de Raad of GTS een tarief voorstelt binnen de bandbreedte van 5%. Gebaseerd op dit basistarief 2013 controleert de Raad vervolgens of GTS de verrekening en de bonus/malus nacalculatie inkoop energie correct heeft verwerkt in het voorgestelde tarief. Tot slot beoordeelt de Raad de voorstellen van GTS om het tarief te verhogen met opslagen voor uitbreidingsinvesteringen (hierna: UI), nieuwe producten en diensten (hierna: NPD) en marktfaciliterende activiteiten (hierna: MFA).
50. In dit hoofdstuk bespreekt de Raad de opbouw van het tarief. Het tarief wordt in drie stappen opgebouwd, dit zijn:
- a. Basistarief
  - b. Structurele correcties:
    - Nacalculatie bonus/malus inkoop energie voor 2011
  - c. Incidentele correcties:
    - Verrekening verleden
    - Uitbreidingsinvesteringen (UI)
    - Marktfaciliterende Activiteiten (MFA)
    - Nieuwe Producten en Diensten (NPD)

6.1 Basistarief 2013

Tariefstructuren en diensten

51. Zoals hierboven al gemeld dient GTS haar tariefvoorstel met inachtneming van de tariefstructuren van de TarievenCode Gas in te dienen.¹⁰ De Raad toetst het voorstel van GTS aan de TarievenCode Gas door te beoordelen of GTS voor alle diensten en tariefdragers een voorstel heeft gedaan. De dienst kwaliteitsconversie is sinds de vaststelling van het tariefbesluit GTS 2012 niet gewijzigd.
52. De Raad is van mening dat het tarievenvoorstel volledig is ten aanzien van de dienst kwaliteitsconversie van GTS en daarmee voldoet.

Toetsing tariefvoorstel aan x-factor, cpi en bandbreedte

53. Het onafgeronde tarief voor het jaar 2012 vormt de basis voor het tarief voor het jaar 2013. Het tarief voor het jaar 2012 wordt vermenigvuldigd met de x-factor zoals opgenomen in randnummer 18 en het consumentenprijsindexcijfer zoals opgenomen in randnummer 19 van onderhavig besluit.
54. Conform de methodebesluiten worden de cpi en de x-factor toegepast op het tarief.¹¹ De Raad heeft vastgesteld dat het tarief is veranderd overeenkomstig de cpi en de x-factor die van toepassing zijn.
55. Verder stelt het methodebesluit niet als vereiste dat individuele tarieven veranderen met de cpi en de x-factor die van toepassing zijn op de taak waaronder het tarief valt, maar dat individuele tarieven hiervan mogen afwijken met een bandbreedte van 5%.¹² GTS kan in uitzonderingsgevallen tariefwijzigingen voorstellen die buiten deze bandbreedte vallen, in het bijzonder als de toerekening van bepaalde kosten op grond van het kostenveroorzakingsprincipe dit vereist, maar dient deze afwijkingen duidelijk te motiveren.¹³
56. De Raad heeft het tarief getoetst aan de bandbreedte en geconstateerd dat het tarief voor kwaliteitsconversie binnen de bandbreedte valt.

---

¹⁰ Ingevolge artikel 12a van de Gaswet worden de tariefstructuren vastgesteld. De TarievenCode Gas is gewijzigd vastgesteld met het besluit van 12 juli 2011 met het kenmerk 103871/4.

¹¹ Methodebesluit Kwaliteitsconversie van 11 oktober 2011 met kenmerk 103794/334, randnummer 139.

¹² Methodebesluit Kwaliteitsconversie van 11 oktober 2011 met kenmerk 103794/334, randnummer 218.

¹³ Methodebesluit Kwaliteitsconversie van 11 oktober 2011 met kenmerk 103794/334, randnummer 220.

6.2 Structurele correcties

Inkoopkosten energie 2011

57. De Raad heeft in het methodebesluit aangekondigd op grond van artikel 81c, tweede lid, onderdeel c van de Gaswet¹⁴ een gedeeltelijke nacalculatie te verrichten voor de inkoopkosten energie 2011. In deze nacalculatie wordt driekwart van het verschil tussen de geprognosticeerde kosten die in het kwaliteitsconversietarief van 2011 zijn verwerkt en de werkelijke kosten voor energie verrekend in het jaar 2013. Indien dit verschil meer dan 5% (zowel positief als negatief) van de geprognosticeerde kosten bedraagt, dan wordt het meerdere deel volledig nagecalculeerd.
58. Op basis van de realisaties voor het jaar 2011 is gebleken dat de kosten voor inkoop energie voor het jaar 2011 lager zijn uitgevallen dan werd geschat.
59. De prognose van de inkoopkosten energie in 2011 bedroeg € 37.509.435. De realisatie bedroeg € 25.140.758. Het verschil tussen prognose en realisatie bedraagt € -12.368.677. De Raad concludeert dat 25% van dit verschil, € -3.092.169, meer dan 5% van de geprognosticeerde kosten, € -1.875.472, bedraagt. Als gevolg van deze bonus/malus berekening corrigeert de Raad het kwaliteitsconversietarief voor 2013 met -5,72%.

6.3 Incidentele correcties

Verrekening verleden

60. In de methodebesluiten is vastgelegd dat GTS in 2012 en 2013 de tarieven dient te corrigeren voor de in het verleden te veel betaalde tariefinkomsten.¹⁵ De hoogte van de verrekening is al berekend in de methodebesluiten. Daarnaast is beschreven dat de verrekening voor de kwaliteitsconversietaak dient te leiden tot een procentuele verandering van het tarief.¹⁶
61. In haar tarievenvoorstel stelt GTS dat door de verandering in de rekenvolumes ten opzichte van de door de Raad gehanteerde rekenvolumes uit het peiljaar, een groter bedrag dan het in het methodebesluit vastgelegde te verrekenen bedrag wordt verrekend.
62. Gelet hierop stelt GTS voor om het tarief voor kwaliteitsconversie te verlagen met een absoluut bedrag per meetpunt. Dit is als volgt berekend. Ten eerste is het bedrag van de verrekening voor kwaliteitsconversie vermeerderd met de heffingsrente en vervolgens door twee gedeeld. Dit komt neer op een bedrag van € 55.893.404. Vervolgens corrigeert GTS dit bedrag voor het op basis van de gerealiseerde volumes in 2012 en verwachte volumes in de

---

¹⁴ Methodebesluit Kwaliteitsconversie van 11 oktober 2011 met kenmerk 103794/ 334, randnummer 165 en verder.

¹⁵ Methodebesluit Kwaliteitsconversie van 11 oktober 2011 met kenmerk 103794/334, randnummers 194-198.

¹⁶ Methodebesluit Transport van 11 oktober 2011 met kenmerk 103794/334, randnummer 211.

laatste maanden van 2012 en 2013 te veel betaalde bedrag. Bovendien stelt GTS voor om te corrigeren voor het feit dat de heffingsrente over 2012 afwijkt van het percentage dat de Raad als schatting voor de heffingsrente 2012 heeft gebruikt in het tariefbesluit 2012. Dit resulteert in een afname van het te verrekenen bedrag van € 7.747.098. Aan de hand van de rekenvolumes voor de kwaliteitsconversie berekent GTS ten slotte een bedrag dat per meetpunt moet worden verrekend.

63. Daarnaast stelt GTS voor om bij de correctie van verrekening verleden tevens een nacalculatie toe te passen voor de gerealiseerde heffingsrente. In het tariefbesluit 2012 is voor de schatting van de heffingsrente in het jaar 2013 rekening gehouden met een heffingsrente van 2,94%, namelijk de meest recente heffingsrente bij vaststelling van het tariefbesluit 2012. De realisatie van de heffingsrente over de relevante periode is 2,72%. GTS stelt ten aanzien van de verrekening verleden dat een correctie voor dit verschil in heffingsrente moet worden toegepast.
64. De Raad is van mening dat het tarievenvoorstel van GTS met betrekking tot de verrekening niet voldoet aan de methodebesluiten. GTS realiseert in 2012 hogere volumes dan de rekenvolumes waar de Raad in het tariefbesluit 2012 mee heeft gerekend. Daardoor realiseert ze een grotere omzet, maar tevens een groter verlies aan omzet als gevolg van de verrekening verleden dan het bedrag waarvan de Raad is uitgegaan. GTS verwacht dat dit ook in 2013 zo zal zijn. Naar het oordeel van de Raad is dit effect echter onderdeel van een systeem met volumerisico, zoals is vastgelegd in de methodebesluiten. Daarbij geldt ook dat de Raad met dit volumerisico rekening heeft gehouden bij het vaststellen van het te verrekenen bedrag. Dit betekent dat GTS de extra omzet die zij in het verleden door volume groei behaalde op basis van te hoge tarieven, heeft mogen houden. De Raad oordeelt dat het volumerisico symmetrisch moet worden toegepast.¹⁷ De Raad corrigeert €55.893.404 in het tarief voor 2013.
65. De Raad overweegt ten aanzien van de stelling van GTS met betrekking tot de heffingsrente bij de verrekening van het verleden het volgende. Voor nacalculaties werkt de Raad altijd met de heffingsrente omdat de kosten in een ander jaar gemaakt zijn dan het jaar waarin dit wordt verrekend. Het is inherent aan het tijdspad van tariefbesluiten dat de Raad daarvoor de heffingsrente moet schatten. Het effect van schattingen ten opzichte van realisaties van de heffingsrente is echter symmetrisch en het financiële effect is klein. De Raad calculeert daarom in principe niet na voor realisaties van de heffingsrente en ziet in onderhavige situatie geen bijzonderheden die aanleiding geven om dat nu wel te doen.

---

¹⁷ GTS stelt het meenemen van toegenomen volumes overigens niet voor ten aanzien van de andere opslagen zoals voor uitbreidingsinvesteringen, waar het nacalculeren van volumes voor haar juist een negatief effect zou hebben.

Uitbreidingsinvesteringen

66. De Raad heeft in de methodebesluiten vastgelegd dat GTS na ingebruikname van een uitbreidingsinvestering een voorstel voor tariefsverhoging mag doen gelijktijdig met het indienen van het tarievenvoorstel.¹⁸ Op deze wijze wordt GTS in staat gesteld om kosten van een uitbreidingsinvestering al gedurende de reguleringsperiode te dekken. Dit zijn de afschrijvingskosten, vermogenskosten en een schatting van de operationele kosten van de investering.
67. GTS stelt voor om in het 2013 tarief een opslag op te nemen ter dekking van kosten van in gebruik genomen uitbreidingsinvesteringen. Enerzijds bestaat deze opslag uit uitbreidingsinvesteringen die in 2010 en 2011 in gebruik zijn genomen en al in het tariefbesluit 2012 zijn meegenomen. De activawaarde van de uitbreidingsinvesteringen die in het tariefbesluit 2012 zijn meegenomen bedraagt ongeveer € 4,2 miljoen. Bovendien heeft GTS een opslag opgenomen voor een nieuwe uitbreidingsinvestering ten opzichte van het tariefbesluit 2012, die in gebruik is genomen in 2012. De activawaarde van deze uitbreidingsinvestering bedraagt ongeveer € 139,2 miljoen.
68. Deze nieuwe uitbreidingsinvestering, de Stikstofbuffer Heiligerlee, (hierna: UI Heiligerlee) is zeer omvangrijk. De Raad heeft besloten om binnen het tarievenproces de UI Heiligerlee te toetsen op doelmatigheid.
69. GTS heeft in haar tarievenvoorstel 2013 de UI Heiligerlee opgevoerd. Het betreft een initiële investering van ongeveer € 139,2 miljoen, geactiveerd op 28 september 2012. Deze uitbreidingsinvestering acht GTS noodzakelijk vanwege de daling van de productie van aardgas in Nederland, waardoor de invoer van aardgas zal toenemen. Dit ingevoerde aardgas heeft een hogere calorische waarde dan het gas waarop Nederlandse installaties ingesteld zijn. Het hoger calorische gas wordt in Nederland vermengd met stikstof, zodat het gas dezelfde specificaties krijgt als het in Nederland gebruikelijke gas. Dit proces noemt men kwaliteitsconversie. UI Heiligerlee dient er voor te zorgen dat de hoeveelheid stikstof toereikend is voor de toekomstige vraag.
70. Om de mate van efficiëntie van UI Heiligerlee te bepalen heeft Jacobs in opdracht van de Raad de doelmatigheid van deze investering getoetst. In haar rapport komt Jacobs tot de conclusie dat de gemaakte kosten in UI Heiligerlee doelmatig zijn tot een bedrag van ■■■ miljoen, ofwel ■■■% van het door GTS opgevoerde investeringsbedrag van € 139,2 miljoen. Jacobs adviseert de Raad een correctie op het investeringsbedrag van UI Heiligerlee toe te passen voor wat betreft de opslag voor indirecte kosten van ■■■% op de directe salariskosten van medewerkers. Deze kosten dragen volgens Jacobs niet direct bij aan de realisatie van het

---

¹⁸ Methodebesluit Kwaliteitsconversie van 11 oktober 2011 met kenmerk 103794/334, randnummer 181.

beoogde doel van UI Heiligerlee en zijn onvoldoende onderbouwd door GTS. Jacobs acht een opslag voor indirecte kosten van █████ per uur, uitgaande van een conservatieve bepaling, als gebruikelijk en doelmatig in de sector voor vergelijkbare werkzaamheden.

71. De Raad is met Jacobs van oordeel dat het door GTS gehanteerde opslagpercentage van █████% tot op heden onvoldoende is onderbouwd om de desbetreffende kosten doelmatig te achten. Om die reden hanteert de Raad voor de UI Heiligerlee in onderhavig besluit een bedrag van █████ per uur als opslag, overeenkomstig met de opslag zoals Jacobs op basis van haar expertise conservatief gebruikelijk acht. Dit leidt er toe dat voor de UI Heiligerlee een bedrag van € 136.153.173 wordt opgenomen. De Raad stelt GTS in de gelegenheid om alsnog met een nadere onderbouwing te komen voor het gehanteerde percentage en de doelmatigheid van deze indirecte operationele kosten aan te tonen. De Raad zal deze nadere onderbouwing betrekken in een eventuele herziene doelmatigheidsbeoordeling en verwerken in een volgend tarievenbesluit.
72. In de methodebesluiten is vastgelegd hoe de kosten van uitbreidingsinvesteringen worden berekend. De ongedekte kosten bedragen voor de kwaliteitsconversietaak voor 2012 en 2013 samen € 22.726.449. Dit bedrag resulteert dus nadat de opbrengsten die voortkomen en/of worden verwacht door ingebruikname van de uitbreidingen in mindering zijn gebracht op de kosten van de uitbreidingsinvesteringen. Ter dekking hiervan stelt GTS een verhoging van het kwaliteitsconversietarief van 28,18% voor. Dit is berekend door te bepalen hoeveel het kwaliteitsconversietarief procentueel dient te stijgen om extra inkomsten te generen ter dekking van het tekort.
73. GTS heeft per brief van 11 december 2012 de Raad laten weten in de tariefvoorstellen 2012 en 2013 bij uitbreidingsinvesteringen met een reële WACC als bouwrente te hebben gerekend. GTS meent op grond van randnummer 183 van het methodebesluit Kwaliteitsconversie een nominale WACC toe te moeten passen op investeringen met activa in aanbouw gedurende de jaren 2011 en 2012. GTS heeft de Raad hierbij verzocht om in het tarievenbesluit 2013 uit te gaan van gewijzigde investeringsbedragen. De Raad is gezien de korte termijn niet in staat om dit, en eventuele wijzigingen van investeringsbedragen, voor dit besluit zorgvuldig te beoordelen noch te behandelen. De Raad acht het voor de sector als geheel van belang om tijdig de tarieven voor GTS voor het jaar 2013 vast te stellen. Om deze reden zal de Raad bij de vaststelling van de tarieven voor het jaar 2013 op dit punt uitgaan van het tarievenvoorstel van GTS. De Raad zal, afhankelijk van de uitkomst van nader onderzoek, rekening houden met de gewijzigde bouwrente in de tariefbesluiten 2012 en 2013 in een volgend tarievenbesluit.
74. De Raad is van oordeel dat de uit deze uitbreidingsinvesteringen voortvloeiende doelmatige kosten in het kwaliteitsconversietarief 2013 dienen te worden verwerkt als opslag,

overeenkomstig de bepalingen in de methodebesluiten. De Raad stelt een opslag van het kwaliteitsconversietarief van 28,18% vast.

Marktfaciliterende activiteiten

75. GTS heeft geen marktfaciliterende activiteiten voor kwaliteitsconversie opgevoerd in haar tarievenvoorstel.

Nieuwe producten en diensten

76. GTS heeft geen nieuwe producten of diensten voor kwaliteitsconversie opgevoerd in haar tarievenvoorstel.

6.4 Conclusie beoordeling tarievenvoorstel

77. De Raad heeft het tarievenvoorstel van GTS, conform bovenstaande, gewijzigd door de berekeningen aan te passen zodat deze voldoen aan de TarievenCode Gas, de methode van regulering en de doelmatigheidskorting.

7 Dictum

78. Op grond van artikel 82, vijfde lid van de Gaswet besluit de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit tot vaststelling van het tarief voor kwaliteitsconversie 2013 voor Gasunie Transport Services B.V. als bepaald in bijlage 1 van onderhavig besluit.
79. Van dit besluit zal de Raad mededeling doen in de Staatscourant. Voorts zal de Raad dit besluit publiceren op de website van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (www.nma.nl) en ter inzage leggen ten kantore van de Raad. Daarnaast is Gasunie Transport Services B.V. verplicht om een exemplaar van de voor haar geldende tarieven voor een ieder ter inzage te leggen in al haar vestigingen.
80. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2013.

Den Haag,

Datum:

De Raad van Bestuur van de NMa, namens deze

W.g.

Robert Spencer

Clustermanager Handel en Transport Gas

Directie Regulering Energie en Vervoer

Tegen dit besluit kan degene, wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, binnen zes weken na de dag van bekendmaking van dit besluit een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit, Juridische Dienst, Postbus 16326, 2500 BH, Den Haag. In dit bezwaarschrift kan een belanghebbende op basis van artikel 7:1a, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de Raad van Bestuur van de Nederlandse Mededingingsautoriteit verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de administratieve rechter.